TIT online Akadémia

Május-Június hó témaköre: Madarak

Magyarország madár vendégei

Hazánkban számos madárfaj él és számos madárfaj tartózkodik hosszabb-rövidebb ideig. A tartózkodás oka lehet átvonulás, illetve kóborlóként idevetődés. Egy kis betekintést kínálunk az olvasónak ahhoz, hogy milyen sokféle madarat lehet itthon is megfigyelni.

Bagolyalakúak - Strigiformes

Karvalybagoly - Surnia ulula

Rendkívül mozgékony faj, mindenkori tartózkodási helye nagyban függ a fő táplálékától, a pocokfélék mennyiségi viszonyaitól. A kóborlás szeptember derekán indul és csúcspontját novemberben éri el.
Skandináviában, É-Ázsiában, É-Amerikában fészkel. Élőhelye a tajga tűlevelű zónája, kedveli a tisztások, tarvágások szegélyeit, ahol figyelésre alkalmas magas, száraz fákat, kinyúló ágakat talált. Fészket nem épít, a tojásokat fatörzsek üregeibe, természetes kikorhadásokba rakja. Évente egyszer költ március vége június között. A költési időben kizárólag pocokféléket, vízpockokat és lemmingeket zsákmányol.

Képforrás:
https://www.birdphotography.hu/node/7180

Búváralakúak - Gaviiformes

Sarki búvár - Gavia arctica

Hazánkban rendszeres téli vendég nagyobb folyóinkon (Tisza, Duna, Szamos). Enyhébb teleken a be nem fagyó tavakon is előfordul (Balaton, Fertő, halastavak). A tundrán, ill. A boreális zónákban fészkel. Fészkét kis szigeten, néha sekély vízben vagy a parton építi növényzet közé. Évente egyszer költ (2-3 tojást) május-június hónapokban. Tápláléka főleg hal, de rovarokat, csigákat, kagylókat és apró tengeri rákokat is fogyaszt.

képforrás:https://www.europamadarai.hu/sarki-buvar/

Darualakúak - Gruiformes

Reznek - Otis tetrax

A XVII-XIX. Században viszonylag elterjedt fészkelő volt a Kárpát-medence síkságain, mire azonban pontos madártani megfigyeléseket kezdtek végezni, már csak populációtöredékek maradtak fenn /Csallóköz, Hortobágy, Bagotapuszta/. Költőterülete az ibériai-félsziget, Dny-franciaország, Szardínia, É-Marokkó, É-Algéria. Fészkelőhelye az erdős és árvalányhajas, félmagas fűvel benőtt nyílt sztyepp. Táplálékát sztyeppi rovarok, kisemlősök, lucerna, repcelevelek alkotják.

Képforrás:http://www.mokkka.hu/drupal/en/node/8218

Képforrás: http://www.mokkka.hu/drupal/en/node/8561

Galambalakúak - Columbiformes

Talpastyúk - Syrrhaptes paradoxus

Tipikusan inváziós madár, amely rendszertelenül kisebb-nagyobb tömegekben özönlötte el Európát. A XX. században már lényegesen ritkábban és kisebb számban jelentkezett, az elmúlt évtizedekben pedig teljesen eltűnt. Költőterülete a Kaszpi-tenger és az Urál vonalától Mandzsúriáig terjed. A kopár, köves félsivatagok, valamint a homokpusztás kedvelt élőhelyei, ahol gyér halofita növényzet, ürmös sztyepp található. Évente egyszer költ (május-június 2 tojás), de a pótköltések is igen gyakoriak. Elsősorban növényi magvakat fogyaszt.

Gödényalakúak - Pelecaniformes

Rózsás gödény - Pelecanus onocrotalus

Magyarországon nem költ már, csak kóborlásai során erre tévedt példányaival találkozhatunk (Velencei-tó, Hortobágy, Kis-Balaton). Ennek oka élőhelyeinek megszűnése, az ember zavaró, üldöző tevékenysége. Görögországtól Mongólia nyugati széléig fészkel. Nagy, zsúfolt kolóniákban költ, az édesvízi területeket előnyben részesít ezen időszak alatt. Tápláléka csaknem kizárólag hal.

Képforrás: https://sokszinuvidek.24.hu/mozaik/2019/06/24/fertoujlak-nyeki-szallas-rozsas-godeny-magyarorszag/

Gólyaalakúak - Cicoiiformes

Flamingó - Phoenicopterus ruber

Képforrás: https://gardenista.hu/2018/11/22/ujabb-ritka-madarfajt-rozsas-flamingot-figyeltek-meg-magyarorszagon/

A legrégebbi adat 1860-ból származik, Nagykanizsa mellett lőttek le egy példányt. Ritkán észlelnek flamingót hazánkban, ezek a megfigyelések az Alföldről származnak, valószínűleg a rózsás flamingó DNy-Ázsiából származó egyedeinek alkalmankénti kóborlását jelzik. Folyótorkolatok sekély öbleiben, lagúnákban, sós vizű sztyepptavakon, növényzet nélküli szigeteken telepesen költ. Sajátos alakú csőrével plankton szervezeteket, rákokat, rovarokat, kisebb puhatestűeket szűr ki a vízből.

Lilealakúak - Charadriiformes

Ezüstsirály - Larus argontatus

Itthon egész évben előfordul, kivéve a nagyon hideg teleket, amikor a tavak befagynak. Halastavakon az őszi lehalászások idején tömeges. A Duna budapesti szakaszán is egész évben látható. Fészkelő területe felöleli szinte az egész északi féltekét. Az északi és mediterrán tengerpartokon, szigeteken, folyók és tavak mentén a szárazföld belsejében, magashegységekben 1700-2300 m magasságig költ Fészkét általában a talajra építi. Költési ideje április közepétől augusztus közepéig tart. Mindenevő. Vízen, szárazföldön és levegőben egyaránt eredményesen vadászik.
Képforrás: http://dka.oszk.hu/html/kepoldal/index.phtml?id=24979

Lúdalakúak - Anseriformes

Kis lilik - Anser erythropus

képforrás:http://www.nimfea.hu/aktualis/150401.htm

A kis lilik tiszántúli jellegzetesség, a Hortobágy, Biharugra és Kardoskút környéke e faj legjelentősebb vonulási gyülekezőhelye. Skandináviától a Csendes-óceánig fészkel Eurázsia szubarktikus tájain. Itt a tajgán, az erdős és kopár tundrán, többnyire kisebb tavak, mocsarak közelében költ. Költésének kezdete május vége június közepe. Költőhelyén a zsenge tundrai növényzetet fogyasztja.

Sólyomalakúak - Falconiformes

Halászsas - Pandion haliaetus

A halászsas hazánkban rendszeresen átvonul ősszel és tavasszal. Megjelenik a halastavaknál, a Dunán, a Tiszán és a Balatonon is. Az európai kontinens északi és keleti részén fészkel összefüggő elterjedési területet alkotva egészen Japánig. Nyílt vízfelületek közelében telepszik meg, ahol közelben magas, fészkelésre alkalmas fák vannak. Európában április végén, május elején kezdődik a kotlás. Szinte kizárólag hallal táplálkozik. Képforrás: https://afoldgomb.hu/magazin/a-foldgomb-2017-december/halaszsas-a-specialista

Verébalakúak - Passeriformes

Havasi pityer - Anthus spinoletta

Nem gyakori, de rendszeresen előforduló faj hazánkban. A szeptembertől áprilisig tartó időszakban folyók, tavak fövenyein, zátonyain, rövid füve sziki legelőkön, szántóföldeken figyelhető meg magános példányai, ill. Kisebb csapatai. A Földi északi féltekéjét lakja. Költése április végén, május közepén kezdődik. Fészkének helyét úgy választja meg, hogy felülről lehetőleg takart legyen. Rovarokat, százlábúakat, pókokat, csigákat eszik.

Képforrás: https://www.oiseaux.net/maps/havasi.pityer.html

Forrás: Magyarország madárvendégei Szerkesztette: Haraszthy László, Natura, 1988